

Wiadomości

Poniedziałek, 27 lutego 2017

171 rocznica Powstania Krakowskiego i śmierci Edwarda Dembowskiego (1846-2017)

Relacjonowała także opis wydarzeń zanotowany przez ks. Pawłowskiego w kronice kościoła w Niegowici. W wyświetlaniu slajdów pomagała jej szkolna koleżanka Aleksandra Paryła. Jadwiga Duda, prezes Klubu Przyjaciół Wieliczki przedstawiła wydarzenia w 1846 r. w Wieliczce, obiekty upamiętniające to powstanie, odczytała fragmenty poematu „Siercza” Ludwika Młynka opisujący wydarzenia z 1846r w Sierczy i Wieliczce. Zwróciła uwagę na Dyzmę Chromego (1809-1883), uczestnika powstania w 1831 ., który w Wieliczce był przywódcą powstania. Przedstawiła fotografie z X konkursu „Powstanie Krakowskie w 1846 r.” jaki organizowała w 2016 r. między uczniami Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wieliczce a Liceum Ogólnokształcącym w Gdowie, które noszą imię Edwarda Dembowskiego oraz wycieczki po śladach powstania na naszym terenie na trasie: Wieliczka- Łazany- Gdów-Niegowić-Brzezcie-Grodkowice-Podgórze-Wieliczka.

22 lutego 2017 r. o godz.12.00-tej na Starym Cmentarzu Podgórskim w Krakowie przy grobie Edwarda Dembowskiego (1822-1846) i 28 powstańców, którzy zginęli z rąk Austriaków na Rynku w Podgórzu w dniu 27.02.1846 r., odbyła się uroczystość upamiętniająca 171 rocznicę Powstania Krakowskiego. Obchody zorganizowało Województwo Małopolskie i Małopolska Rada Kombatantów i Osób Represjonowanych. Zgromadziły się delegacje Województwa Małopolskiego, Małopolskiej Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych, Instytutu Pamięci Narodowej, Urzędu Miasta Krakowa, Muzeum Armii Krajowej, Wieliczki, Gdowa, szkół noszących imię Edwarda Dembowskiego.

Uroczystość rozpoczęto odegraniem przez trębacza hejnału mariackiego. Kazimierz Barczyk, wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego przybliżył dzieje powstania, które trwało w Rzeczypospolitej Krakowskiej od 20. 02 do 4.03. 1846 r. i po jedynej rozegranej bitwie pod Gdowem zakończyło się klęską powstańców. Ojciec Jerzy Pajak, kapelan środowisk kombatanckich odmówił modlitwę za E. Dembowskiego i powstańców tu spoczywających. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 66 w Krakowie noszącej imię Edwarda Dembowskiego zaśpiewali hymn szkoły na cześć patrona. Następnie delegacje składały kwiaty na mogile powstańców. Z Wieliczki kwiaty złożyli: Rafał Ślęczka, v-ce burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka ds. społecznych, Adam Marek Panuś, sekretarz UMIG; ze Stowarzyszenia „Klub Przyjaciół Wieliczki: Jadwiga Duda, prezes, Grażyna Kowal, v-ce prezes, Anna Kisiel, skarbnik; z Zarządu Osiedla Sienkiewicza: Piotr Marzec, przewodniczący, Maria Nawrot, Józef Wróbel; Michał Burmer, nauczyciel historii w Powiatowym Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce; delegacja Kopalni Soli „Wieliczka: Agnieszka Wolańska, historyk oraz górnicy: Dariusz i Wiesław. W uroczystości uczestniczył

sztandary i poczty sztandarowe: Koła Wieliczka Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej z przewodniczącym Stanisławem Dziedzicem i dwoma uczniami PCKZiU; Hufca ZHP Wieliczka im. E. Dembowskiego hm. Jarosław Snopek, pwd. Izabela Bezdyk, sam. Justyna Płotek, PCKZiU w Wieliczce.

W uroczystościach uczestniczyło 6 uczniów PCKZiU w Wieliczce pod opieką pana mgr Michała Burmera: Maciej Baran, Agnieszka Domanik, Magdalena Drąg, Jakub Konarski, Jakub Molik, Michał Włodarczyk. Na zakończenie uroczystości trębacz wojskowy odegrał „Ciszę”. W uroczystości wzięły udział licznie poczty sztandarowe ze sztandarami, którym przewodził Włodzimierz Wowa Brodecki, prezes 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krakowie w Krakowie. Przy grobie E. Dembowskiego wartę pełniło dwóch żołnierzy Brygady Spadochronowej z Krakowa. Delegację Wieliczki na uroczystość organizowała Jadwiga Duda a Urząd Miasta i Gminy Wieliczka zapewnił transport. Przebieg uroczystości fotografowała Justyna Rogalska, J.Duda, M.Nawrot.

24 lutego o godz.9.00-tej w Gdowie na cmentarzu przy mogile 154 powstańców z 1846 r. spotkały się delegacje: Gminy Gdów z wójtem Zbigniewem Wojasem, i Rady Gminy, Gimnazjum w Gdowie, Kopalni Soli „Wieliczka” z Agnieszka Wolańską i górnikami Dariuszem i Januszem, Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wieliczce: Jakub Chlebda, Arkadiusz Głowacki, Aleksander Janik, Mateusz Miękinia, Daniel Migała, Jakub Romaniec, Patrycja Zawadzka pod opieką Kingi Ślęczek, nauczycielki historii, Stowarzyszenia „Klub Przyjaciół Wieliczki”: Jadwiga Duda, Jan Matzke, Barbara Michalik, Marian Sipióra; Franciszek Daniel, emerytowany nauczyciel gimnazjum w Gdowie. Zebranych powitali wójt Zbigniew Wojas i Jadwiga Duda, inicjatorka uroczystości.

U podnóża pomnika na kopcu złożono kwiaty, zapalono znicze. Przed kopcem wykonano pamiątkowe zdjęcie.

W Gdowie 26.02.1846 r. rozegrała się bitwa między powstańcami przybyłymi z Wieliczki, a chłopami i wojskiem austriackim. W wyniku tej bitwy klęskę ponieśli powstańcy - zginęło 154 osoby, a 59 zostało wziętych do niewoli. Władze austriackie nie pozwoliły ich pogrzebać na cmentarzu jako buntowników przeciw legalnej władzy. Pochowano ich na pastwisku obok cmentarza, w trzech dołach bez krzyża. W 50 rocznicę tego wydarzenia w 1896 r. z inicjatywy Straży Ogniowej w Gdowie zwłoki powstańców umieszczono we wspólnym grobie, na którym usypano kopiec. Ks. Michał Kolar włączył go do cmentarza. W 1906 r. Wojciech Samek z Bochni wykonał pomnik na kopiec. Na jego cokole stoi kamienny krzyż z napisem: "Boże Zbaw Polskę". Pod krzyżem rzeźba młodej zranionej kobiety. U jej stóp na mieczu i wieńcu dębowym orzeł. To Matka Polska, jak biblijna Rachel opłakuje swych synów poległych za Ojczyznę. Na ścianach postumentu pomnika, na cokole z trzech stron granitowe tablice z

napisami: „Rachel płacząca synów swoich i nie chciała się dać pocieszyć, iż ich nie masz. Poległym za Ojczyznę pod Gdowem 1846 -1906 r. R.J.P.
SP MICHAŁ ROTTERMUND z PRZYBRODZA, dowódca oddziału powstańczego, pod Gdowem. Spokój jego duszy.
Józef Siedlecki l.19 z Jankówki, Fryderyk Locher – Ritter, uczeń, syn zarządcy salin w Wieliczce, Alojzy Stefanides, uczeń, syn dyrektora salin, Edward Drozdowski, górnik, Wojciech Pilchowski, Żeleźnik, Walenty Sturna, żeleźnik, Wojciech Małek, górnik, Janiszewski, górnik, Franciszek Camo, świeczny salinarny, Skawiński, Antoni Borowiec, świeczny salinarny i inni.”

Po uroczystości na cmentarzu udano się do Centrum Kultury w Gdowie, gdzie zgromadzeni zostali uczniowie Gimnazjum w Gdowie. Zebranych powitała Magdalena Ciężarek z Centrum. Sesję prowadziła J. Duda. Wprowadzono sztandary Koła Wieliczka Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej – sztandar niósł Stanisław Dziedzic, przewodniczący Koła bez uprawnień kombatanckich. i Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wieliczce im. Edwarda Dembowskiego. Odśpiewano Mazurka Dąbrowskiego i odmówiono modlitwy za ofiary Powstania Krakowskiego: Ojczy Nasz, Zdrowaś Mario, Wieczne odpoczywanie. Prelekcje z prezentacjami slajdów wygłosili na temat Powstania Krakowskiego: Katarzyna Kowal, uczennica Gimnazjum w Koźmicach Wielkich – „Powstanie Krakowskie w 1846 r.”, Jadwiga Duda – „Wypadki Powstania Krakowskiego w Wieliczce i okolicy”, Franciszek Daniel – „Bitwa pod Gdowem 26.02.1846 r.” Publiczność prelekcje nagrodziła brawami. Gimnazjaliści z Gdowa wrócili do szkoły a wieliczanie pod kierunkiem F. Daniela udali się do Urzędu Gminy Gdów, gdzie podziwiali obraz olejny Wątorskiego „Bitwa pod Gdowem 26.02.1846 r.” z 1966 r. Przebieg uroczystości fotografowali: J. Duda i Jan Matzke. Wyjazd delegacji Wieliczki do Gdowa był możliwy dzięki transportowi zapewnionym przez Urząd Miasta i Gminy Wieliczka, za co jesteśmy wdzięczni Rafałowi Ślęczce, zastępcy Burmistrza Artura Koziola ds. społecznych.

Opracowała Jadwiga Duda